ГОД 1 Ну 5 ПАРЫЖ 25 ЛІПЕНЯ 1951

Redaction et Administration:
65, rue des Gravilliers, Paris 3e.
ВЫДАЕ:
Хаўруснае выдавецтва.
РЭДАГУЕ: Рэд - Калегія.
АДКАЗНЫ РЭДАКТАР:
інж. Л. Рыдлеўскі.
РЭДАКТАР НА БЭЛЬГІЮ:
Père E. Smarscok.
8, place H. Hoover, Louvain.
РЭД. НА АНГЕЛЬШЧЫНУ:
Z.B.V.B., 52, Penn Rd, London N.

POUR LA LIBERTÉ FOR FREEDOM

ЗА ВОЛЮ

ЧАСАПІС БЕЛАРУСКАЙ ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

УМОВЫ ПРАДПЛАТЫ:
У ФРАНЦЫІ: на год 700 фр.; на паўгоду 360 фр.; 1 экз. 30 фр.
У АНГЕЛЬШЧЫНЕ: на год 1 фунт: на паўгоду 11 шыл.; 1 экз. 1 шыл.
У БЭЛЬГІІ: на год 120 фр.; на паўгоду 65 фр.; 1 экз. 5 фр.
Прадплата ў іншых краінах на год: 3 ам. дал.; 1 экз. 15 цэнтаў.
Лятунскай поштай ўдвая даражэй.

НАША НЕМАЧ

Зусім зразумела, што кожны народ, які паставіу сабе мэту вызваліцца з пад чужацкага панаваньня, у сваім змаганьні з акупантам мусіць нятолькі мабілізаваць усе свае сілы, але таксама улічываць і тыя найспрыятлівейшыя вонкавыя абставіны, пры якіх шансы вызваленьня народу найбольш запэуненыя.

Гісторыя нас вучыць, што такімі вонкавымі абставінамі зьяуляецца вайна якойсьці дзяржавы супраць акупанта паняволенага народу. Першая сусьветная вайна, прынесшая вызваленьне шэрагу народау былых расейскай і аустра-вэнгэрскай імпэрыяу, асабліва наглядна нам гэта даводзіць.

Нічога таму дзіунага, што ніводная із шматлікіх палітычных эміграцыяу паняволеных сяньня Масквою народау, вызваленьне сваіх краінау узалежніваюць ад вонкавага удару па бальшавіцкай тыраніі, дзеля чаго, кансэквэнтна, усю сваю арганізацыйна-падрыхтоучую працу датарноуваюць да гэтага мамэнту--вайны.

Беларуская эміграцыя ня ёсьць у гэтым сэнсе выняткам. З прыкрасьцю мусім затое сьцьвердзіць, *што у радох нашае эміграцыі* маецца ня мала элемэнту, які у сваіх разьліках на тыя вонкавыя абставіны даходзіць да скрайнасьцяу, ня маючы мейсца у асяродзьдзі эміграцыяу іншых народау.

Ня будзем тут затрымоувацца на тэй групе беларусау, якая нядауна урачыста празваніла «мабілізацыю» усіх беларускіх вызвольных сілау дзеля паходу на карэйскі фронт, пачуушы там «першы выстрал». Група гэтых людзей ужо занадта выразна задэкляравалася сваімі аспірацыямі, якія іх павядуць усюды, дзе нешта можна ім «выстраліць», хоць-бы выстралы гэтыя нічога супольнага й ня мелі з вызваленьнем Беларусі.

Затрымаемся крыху над людзьмі, якія, бясзумліуна не пазбауленыя патрыятызму і нацыянальнага сумленьня, але якія сваім неразважным паводжаньнем ня менш уносяць у шэрагі беларускай эміграцыі раскладовы фэрмэнт, які аслабляе патэнцыял нашага вызвольнага руху.

Гэтых апошніх можна-б было падзяліць на некулькі катэгорыяу.

Да першай катэгорыі належаць людзі, якія настолькі узалежніваюць вызваленьне Беларусі ад вайны, што абсалютна ня бачаць патрэбы арганізацыйна-падрыхтоучай працы сярод эміграцыі. Клясычным, у гэтым выпадку, зьяуляецца заява аднаго гэнерала гэнеральнага штабу, які, задэкляраваушыся беларускім нацыяналістым аднаму з сяброу ураду БНР, асьведчыу: «што Урад БНР можа поунасьцю на яго разьлічваць у выпадку вайны, калі будзе арганізавацца беларускае войска але, што цяпер ён застанецца з боку». Ёсьць і палкоунік, таксама гэнеральнага штабу, з падобным перакананьнем, што да выбуху вайны яму няма чаго рабіць. Але адзін паручнік, адбіваючыся ад атакі сакратара аднэй беларускай арганізацыі, кінуу такі адказ: «арганізуйце нясьведамых, гуртуйце іх, а я гатовы хоць і сяньня, хай толькі вайна--я буду у вас першы».

Ня будзе таму дзіуным, што тысячы шэраговых кансэрвуюць сябе у разэрве з боку ад арганізацыйнага жыцьця, прыслухоуваючыся выбуху тэй вайны..

Да другое катэгорыі належаць людзі, якія хоць і залічваюць сябе да актыву палітычнай эміграцыі, але, уважаючы сябе настолькі разумнымі і адменнымі, нешта накшталт, ніцшаускіх юбэрмэншау, што з рэштай эміграцыі ім нельга знайсьці супольнай мовы. Дзеля таго, калі яны час ад часу датыкаюцца да грамадзка арганізацыйнае працы, то сваім юбэрмэншаствам толькі атручваюць атмасфэру, дэнэрвуюць грамадзкасьць і нарэшце самі здэнэрвавушыся, скідаюць усялякія зь сябе абавязкі і становяцца збоку. Часта ад іх можна пачуць, што «эміграцыя нічога нярварта, нічога яна паважнага ня створыць» і урэшце ускладваюць усю надзею на *змагароу--гэрояу* у краі, да якіх, зразумела, яны, як адзіныя і найлепшыя з эмігрантау, потым, у той рашучы мамэнт, і далучацца.

Зьяуляюцца яшчэ і адзінкі, якіх нельга ужо назваць групаю, але якія часамі патрапляюць атручваць атмасфэру дзякуючы свайму бязьмежна-няутрымчываму характару і хвараблівасьці на вытвары розных «ідэалёгіяу», уносячы дэзарганізацыю у грамадзкае жыцьцё сваімі дэмагагічнымі выбрыкамі.

Лішнім хіба было-б затрымлівацца тут падрабней на тым, якую шкоду спрычыняюць гэтыя людзі усіх трох катэгорыяу у нашай падрыхтоучай працы да таго нашага рашучага мамэнту змаганьня за вызваленьне Беларусі.

Першая сусьветная вайна нам таксама паказала яскрава, што незалежнасьць здабылі толькі тыя народы, якія доугімі дзясяткамі гадоу прарабілі цяжкую арганізацыйна-падрыхтоучую працу, як на нутраным арганізацыйным грунце,, так і на вонкавым--міжнародным. Для народау, работніцкія масы, якіх бралі удзел у міжнародных работніцкіх зьездах, студэнты у студэнцкіх, навукоуцы у навуковых, журналістыя у журналістычных і г.д. і г.д.--ня гледзячы на тое, што яны былі пад акупацыяй, бадзякамі, эмігрантамі, але якія няустанна й бязупын на трубілі усяму культурнаму сьвету аб сваіх правох, і што найгалаунейшае, што культурны сьвет прывык быу іх бачыць паміж сябе і бачыць, як людзей з нязломнай воляй у імкненьні да свайго незалежнага жыцьця, вайна для такіх народау і перамога над іхнімі акупантамі давала ім поуную гарантыю на рэалізацыю іхніх незалежнасьцяу. Народы-ж, якія не прарабілі падобнай арганізацыйна-падрыхтоучай працы не скарысталі з распаду імпэрыяу іхніх акупантау, ня гледзячы на усе свае натугі й ахвяры падчас самое вайны і па распадзе гэных імпэрыяу, бо вонкавы сьвет, не пазнаушы іх раней, аднёсься да іх барацьбы, у той рашучы для іх мамэнт, абыякава, не падау рукі помачы.

Беларусы успомненых 3-ох катэгорыяу мусяць сур'ёзна над гэтым задумацца і паколькі яны запрауды шчыра жадаюць вызваленьня свайму народу--пайсьці тым шляхам, якім ішлі і якім паутарна ідуць іншыя народы. Шлях гэты цяжкі, часамі марудны, але іншага шляху няма.

Перадавая частка беларускай грамадзкасьці гэтым шляхам ідзе. Шлях гэты растоптаны досыць шырака Урадам Б.Н.Р. Праробленa вялічэзная праца і на грунце дыпляматычным. Але знаходзімся мы яшчэ далёка ад таго, каб маглі сабе дазволіць зложыць рукі і чакаць толькі таго «рашучага мамэнту». Наадварот, у нас шмат чаго недаробленага і чым больш набліжаецца эвантуальнасьць вайны, тым больш мы мусім сьпяшацца дарабіць тое недаробленае і, нават дарабіушы усё, ні на хвіліну апускаць рукі і ня зьменшваць свайго арганізацыйнага і рэпрэзантатыунага дынамізму ды пільнасьці, бо залішне-моцных маем ворагау, якія сваей пільнасьці і свайго дынамізму, накірованых на тое, каб нас выкалеіць, ніколі ня зьменшаць.

Пасыунасьць таму тэй часткі беларускай эміграцыі, не залежна ад таго, да якой катэгорыі яны належаць, ці актыунасьць дэструктыунага характару, не залежна ад іх сьведамага ці нясьведамага чыну--зьяуляецца папроста злачыннай для нашай вызвольнай справы. Злачынным таму зьяуляецца паводжаньне усіх тых «рэзэрвовых» ваякау, хоць і гатовых у «рашучы мамэнт» стаць у нашыя шэрагі, а тым больш злачынным ёсьць выкрутасы спакладацца на «гэрояу-змагароу у Беларусі» ня робячы нічога, каб гэным там змаганьням дапамагчы тут, зьвялікшыць іх эфэктоунасьць, інкасаваць, прынамсе, іхнія ахвяры. Злачынным, і таксама больш злачынным, ёсьць дзейнасьць людзей, якія для уласнага спорту «вытвараюць нутраную грызьню, каб памсьціцца на кімсь асабіста яму несымпатычным» суродзічу.

Уся гэтая немач нашае эміграцыі, хоць яна датычыцца і меньшай часткі нашага грамадзтва, моцна аднак аслабляе рады нашага вызвольнага фронту. Зь немаччу гэтай трэба *рашуча змагац-*

(Працяг на 4-ай бал.)

ПАЛІТЫЧНЫ АГЛЯД

Парыская канфэрэнцыя, якая адбывалася ў «Ружовым палацу», кончылася нічым. Заходні сьвет меў нагоду яшчэ раз пераканацца, што для Крамлёўскіх тыранаў галоўнаю мэтаю зьяўляецца паглыбленьне і ўмацненьне сусьветнага закалоту. Як толькі ўсе прапагандовыя рэфэраты, даручаныя Грамыцы яго хлебадаўцамі, скончыліся, ён неадложна выехаў у Маскву. Зразумела, Крэмль меў свае прычыны для адклікаьня Грамыкі. Амаль аднача сна з заканчэньнем Парыскай Канфэрэнцыі другі пасланец «міралюбнага Саюзу» Малік, зрабіў намёк на магчымасьць мірнага заканчэньня Карэйскага канфлікту. Ідэю гэтую, якая зусім ня падхапілі брытыйцы ды іншыя іхныя аднадумцы (ЗГА маюць асобны пагляд) і пачалі шукаць магчымасьцяў дзеля навязаньня кантакту з кітайска-карэйскімі камуністымі. Прапанова Рыдзвея была прынятая і зараз, заміж канфэрэнцыі чатырох, якая працавала бяз чырвонага Кітаю, адбываецца канфэрэнцыя з удзелам гэтага нявеtлага маскоўскага агента.

Але мы можам быць пэўныя, што і гэта канфэрэнцыя кончыцца нічым.

Бо, хіба-ж Захад згодзіцца на бальшавіцкія ўмовы? Праўда, пакуль што гутаркі вядуцца толькі аб часовым замірэньні ды аб дзённым парадку. Бальшавікі сваіх прапаноў яшчэ не падавалі. Яны захоўваюць гэтым для сябе разэрву, больш, што на сягоньня вельмі трудна прадбачыць, чым кончыцца Англа-Іранскі канфлікт. Пакуль што ён трывае надалей, камуністычная партыя Пэрсыі арганізоўвае дэманстрацыі, ставячы Іран перад магчымымі нутранымі закалотамі, у якіх Саветам пашчасьціла-б памачыць свае пальчыкі.

Трэба адцеміць таксама й неспакойны рух у Эгіпце, які росьціць сабе права на Суэзкі канал, (аналёгічна пэрскаму ўраду на Англа-Іранскае нафтавае таварыства).

Як бачна, Масква зачапіла вельмі нэрвовыя мейсцы Захаду, а гэта толькі можа прысьпешыць дасьпяваньне думкі аб неабходнасьці ліквідацыі самых карэньняў зла, крамлёўскіх тыранаў.

Крамлёўскія дыктатары здаюць з гэтага сабе добра справу, дзеля таго палітбюро падрыхтавала новы трык--ліст Прэзыдэнту Труману ад імяні прэзыдэнта СССР Швэрніка з рэзалюцыяй вярхоўнага савету, у якіх прапануецца канфэрэнцыя «5-ох». У гэтых дакумэнтах Масква ўжо нат' згаджаецца на ўзаемную кантрольную інспэкцыю ваaружаных сілаў.

Але і да гэтай «мірнай» прапазыцыі Масквы, Амэрыка аднеслася з разэрвай. Апінія заходня-дэмакратычнага сьвету схільная бачыць у Швэрнікаўскай прапазыцыі ня больш і ня меньш, як манэўр, каб выйграць час.

Як бачым, на міжнародным грунце тымчасам атмасфэра нераспагаджываецца. Ня маецца таксама й сымптомаў, каб яна распагодзілася. Залішне назьбіралася ў паветры электрычных воблакаў, ад пяруна, якім, будзе цяжка ўнікнуць.

Ш.

НА ЧЫЙ МЛЫН ВАДА

Хутка адбываюцца палітычныя падзеі і ня мінае таго дня, калі ня прыносіу-бы нам усё новыя й новыя неспадзяванкі аб той ці іншай правакацыйнай дзеі крамлёускіх падпальшчыкау новай сьветавой вайны. Ня маючы упэуненасьці у вернасьць свае «магутнай чырвонай арміі», але ні на крок не адступаючы ад аснаукое дактрыны «раздуць міравы пажар», яны спрытна выкарыстоуваюць розныя непаразуменьні паміж працадауцамі і работнікамі і ліхаманкава уздымаючы рэвалюцыйную дзейнасьць у той ці іншай краіне, утвараюць розныя закалоты, нацкоуваюць адну дзяржаву на другую, каб гэта выкарыстаць або у тымчасовых сваіх захопніцкіх мэтах або дзеля новага узрыву сусьветнага пажару. Палітыка-ж вольнага сьвету пад уплывам некаторых краін, а перадусім Ангельшчыны, увесь час імкнецца мірным шляхам запабегчы далейшаму пашырэньню бальшавізму на сьвеце. Не разумеючы сутнасьці сталінізму (любыя мэтады, ужытыя для абдурваньня ворага, апраудываюцца пралетарскай ідэалёгіяй), яны да астатняга часу не пазбыліся веры у магчымасьць шляхам некаторай падатлівасьці дамовіцца з крамлёускімі дыктатарамі аб мірным супрацоуніцтве 2-ох зусім процілеглых у сваіх поглядах і дзеях на міжнародным форуме дзяржауных сыстэм.

Аднак іншага погляду трымаюцца народы, якія, дзякуючы розным мірным дамауленьням заходніх дзяржау з саветамі, трапілі адны пасьля першай, а другія пасьля 2-ой сьветавой вайны пад панаваньне маскоускіх дыктатарау і на сваім карку адчулі усю справядлівасьць маскоускага камуністычнага ярма. Гэтыя народы ужо станоўка пераканаліся, што заходнія палітыкі у сваіх поглядах мірнага дамауленьня з Крамлём моцна мыляюцца, бо толькі збройнае змаганьне з Масквою дасьць вызваленьне ужо паняволеным ды сучаснай яшчэ вольным нацыям.

Ужо пасьля астатняй сьветавой вайны, Масква выклікала больш паутузіны розных лякальных войнау, аднак ні у вадным выпадку не пайшла гэтак далёка, каб самой ублытацца у беспасярэдні канфлікт. Гэта вельмі яскрава сьветчыць, што Масква далёка ня упэунена у свае сілы. Факт застаецца фактам, што савецкія салдаты у час вайны зь Немцамі скарысталі з першай нагоды, каб пазбавіцца савецкага рэжыму, сотнямі тысяч здаючыся у палон. Паустае пытаньне, а чаму-ж яны, ды ня толькі яны, але й партызаны гэтак змагаліся супроць Немцау? Прычын да гэтага некалькі. Нялюдзкія адносіны Немцау да палонных, якіх марылі голадам ды тысячамі растрэльвалі, што спыніла масавы пераход салдатау у палон.

Не далі паняволеным народам гэтак доуга чаканае свабоды і права на утварэньне незалежных дзяржау, а вылауліваючы рабочую сілу, прымусова накіроувалі на працу у Нямеччыну, што спрычыніліся утварэньню моцнае партызанкі. З другога-ж боку савецкі маршал Жукау кінуу ашукаючы кліч, што Сталін на вайне зьменіць сваю палітыку і скасуе гэтак ненавісныя калгасы.

Той факт, што у сучасны момант крамлёускія дыктатары у халоднай вайне станоўка пасоуваюцца наперад сьветчыць аб тым, што яны глыбока упэуненыя у мірных намерах Амэрыканцау утрымаць у сьвеце мір за усякую цану. Свае 200 дывізыяу саветы трымаюць, як пострах для заходніх дзяржау ды як маральная патрымка для камуністых 5-х калон, якія адкрыта кідаюць у вочы сваім урадам зьнявагі ды прапануюць здраду. Маскоускім валадаром вельмі выгадна трымаць заходнія дзяржавы у стане ваеннай гістэрыі, чым паралізуюць гаспадарчую ініцыятыву вольнага сьвету з аднаго боку, а з другога узмацняюць у сваіх краінах тэрор, запауняючы мільёнамі невінных ахвяр концлягеры, фізычна вынішчаючы вольналюбныя народы, якія трапілі, дзякуючы гістарычнай несправядлівасьці, зусім супроць свае волі, пад валоданьне крамлёускіх дыктатарау. У гэты-ж час Грамыкі ды Малікі у сваіх выступах пераліваюць з пустога у парожняе, а палітыкі Захаду слухаюць ды патакаюць усяму гэтаму. Дык на чый-жа млын вада?

Т. Х.

ВЕСТКІ ЗЬ БЕЛАРУСІ

ІНДУСТРЫЯЛЬНЫ МЕНСК

Як цьвердзіць савецкае радыё Менск стаўся пасьля апошняй вайны вялікім індустрыяльным цэнтрам. Есьць там фабрыкі «самазвалаў» для разпрацоўкі карераў, фабрыкі вялічэзных камбайнаў (машын для збору ўраджаю з поля), фабрыкі аўтамабіляў, радыяапаратаў і машын да шліфаваньня мармурных плытаў. Як даведваемся далей, машыны прадукаваныя ў Менску, рукамі паднявоненых работнікаў Беларусі, ідуць на будову каналаў на Волзе, Крыму, машыны для шліфаваньня мармураў адпраўляюцца ў Маскву на будову Маскоўскага Народнага Унівэрсытэту.

Гэтак Беларускі Народ і надалей будуе харомы для Масквы.

У Гомелі таксама існуе фабрыка камбайнаў, якая ў гэтым годзе к жнівам мае выпусьціць 60 машын.

«НОВЫЯ ПАБУДОВЫ У МЕНСКУ»

У Менску мае быць пабудаваны памятнік-манумэнт для «войнаў чырвонай арміі», як доказ удзячнасьці за вызваленьне з пад фашыстоўскага панаваньня. У канкурсе на праект памятніка прымалі ўдзел архітэктары з Масквы, Ленінграду ды Менску. Прыняты быў праект менскіх архітэктараў Заводзкага і Караля. Памятнік мае быць асабліва вялікі ды вышынёю аж 45 мэтраў. (Трыўмфальная брама ў Парыжы мае 50 м. вышыні). Месцам для памятніка выбрана Круглую Плошчу.

Вось якая «бацькаўская апека айца ўсіх народаў, сонейкі яснасыбірскага, т. Сталіна» над Беларусамі, якія, апынуўшыся пасьля 2-ой сусьветнай вайны без усялякага даху, прагна чакаюць на новыя пабудовы. Дык вось, дачакаліся.

ПАХВАЛІЛІСЯ

З нагоды урухамленьня міжкалгаснай электрастанцыі у Вухаускім павеце маскоускае радыё пахвалілася, што на Беларусі сяньня працуе больш за 500 малатарняу з электрычнымі рухавікамі. Як-жа мізэрны гэта здабытак калі узяць пад увагу, што бальшавікі ужо 34 гады праводзяць свой пераход земляробства на індустрыяльную базу.

Затое-ж на палацы савецкай навукі, які цяперачы мае быць выбудаваны у Маскве, мантуецца аграмадная зьвязда на вышыні аж 230 мэтрау.

Варта успамянуць, што пачалі будаваць шкляныя каналізацыйныя трубы, толькі не успамянулі што вокны у калгаснай вёсцы шкляцца «Праудаю» ды ганучамі.

КАБ НАБЛІЖЫЦЬ ДА БРАТНЯЙ МАСКОУСКАЙ...

Савецкія навучныя установы праводзяць шматлікія сходкі і канфэрэнцыі з нагоды першай гадавіны прагалошаньня шырока вядомых «геніяльных творау геніяльнага генія Сталіна аб языкознаніі». Пры гэтай нагодзе усгамінаецца, што Акадэмія Навук СССР праводзіць працы над дасьледваньнем беларускай, украінскай, баугарскай, чэскай ды іншых славянскіх мовау. На аднэй з гэтакіх канфэрэнцыяу прамауляу заступнік старшыні Акадэміі Навук СССР Лукяновіч. Няма сумліву, што ходзіць тут аб набліжэньні славянскіх мовау да маскоускай.

МАНІФЭСТАЦЫЯ АБН У МЮНХЭНЕ

3.6.1951 у найбольшай Мюнхэнскай салі «Гофбройгаус» сабралася 2000 людзей, каб заманіфэставаць сваё жаданьне выслабадзіцца з маскоускай імпэрыі, адвечнай турмы народау, утвараючы самастойныя нацыянальныя дзяржавы. У маніфэстацыі актыуна удзельнічалі прадстаунікі 16 паняволеных бальшавікамі народау ды шматлікія госьці з пасярод чужых народау ды прэсы.

Кульмінацыйным пунктам маніфэстацыі была прамова старшыні цэнтральнага камітэту АБН, былога прэмер міністра Украіны сп. Яраслава Стэцько, на тэму «Захад на небясьпечным шляху».

Ад Беларусау прымау удзел у маніфэстацыі Др. Станіслау Станкевіч. Дакладную справаздачу глядзі у газэце «Бацькаушчына» Ну. 67 з дня 24.6.1951.

КРЫНІЦЫ ЭНЭРГІІ НА БЕЛАРУСІ

Нашыя акупанты і аматары на гэтакіх, у будучыні абасноўваюць свае прэтэнсіі на панаваньне над нашай краінай, грунтуючыся, быццам Беларусь бедная і самастойна існаваць ня можа. Ды ня гэтак яна ёсьць. Але з увагі на тое, што ў нас аб гаспадарчых справах вельмі мала пішацца (выняткам была брашура, інж. М. Абрамчыка, выданая на ратататары ў 1947 годзе ў Вялікай-Брытаніі п. з., «Натуральныя багацьці Беларусі») ня толькі чужыя, але і свае часта паддаюцца падобнай псыхозе. Рэдакцыя «За Волю» змушаная на гэтыя праблемы зьвярнуць асаблівую ўвагу і як на пачатак падаць ніжэйшы артыкул. Ен праўда толькі агульна закранае пытаньне, пакідаючы дакладную разпрацоўку спэцыялістым, тым ня менш сэрыя гэтакіх артыкулаў з розных галін народнай гаспадаркі можа шмат спрычыніцца на зьмену погляду на Захадзе на магчымасьці нашага бытаваньня ў рамах уласнай дзяржавы.

Бязумоўна першым і найважнейшым пытаньнем у будаўніцтве народнай гаспадаркі ёсьць энэргія. Бо ці-ж можна сабе ўявіць краіну бяз фабрык і камунікацыі?

Ведама, у нас няма ні вугля ні нафты і гэта дае магчымасьць нашым ворагам гаварыць, што Беларусь самастойнай Дзяржавай быць ня можа. Ды ня гэтак ёсьць. На самай справе Беларусь-краіна нявычэрпаных скарбаў. І ня дзіва, што і вугаль і нафту можна замяніць зусім дзяшовай аграмаднай крыніцай энэргіі, чым зьяўляецца вада і торп.

Вялічэзным паўкольлям, пачынаючы ад Горадні на захадзе Беларусі, і канчаючы на Смаленску на ўсходзе, разцягваюцца паляднікавыя ўзгоркі і вазёры, між якімі працякаюць у глыбокіх ды вузкіх далінах шматлікія рэчкі. Гэта натуральныя крыніцы электрычнай энэргіі. Маючы свае матэр'ялы для пабудовы грэбляў, як пясок, каменьне ды цамэнт, маецца магчымасьць пабудаваць шмат дзясяткаў гідрасілоўняў, зь якіх некаторыя, як гэта на Нёмане пад Гараднёю, на Віліі ў Польмяйсцох ды на Дняпры, могуць быць ужо нават даволі вялікая, дасягаючыся сотні тысяч км. Гэтакія сілоўні даюць танную энэргію і ў хуткім часе аплачваюцца.

Заходні і паўднёвы кірунак рэчак, стварае спрыяльныя ўмовы ў пару вясеньняй паводкі, аднак неаднолькавасьць запасу вады ў летку, падчас пераджніўнай сушы ды ўзімку, падчас вялікіх марозаў, мае дрэнны ўплыў на цягласьць вытворчасьці электраэнэргіі. Разьвязкай на гэтыя нявыгады ёсьць торп, разкіданы па ўсёй сярэдняй, а асабліва паўднёвай Беларусі. Пры кожным большым тарпяным залежы можа паўстаць адпаведнай велічыні торга-сілоўня, якая давала-б таксама танную энэргію на дапаўненьне энэргіі з гідра-сілоўняў -поўначы. Торпа-сілоўні пакрыюць калісь увесь поўдзень краіны, а разпрацоўкі торпу дадуць, побач таннай энэргіі ды паліва, заработак для акалічнага палескага сялянства.

Урэшце на Захадзе краіны, у Беласточчыне ды на ўсходзе ў Браншчыне паўстануць вялікія вугля-сілоўні, якія будуць працаваць на імпартаваным із за мяжы Сілезкім ды Данецкім вугольлі. Гэта, як разэрва на выпадак якое нязвычыйнай стыхіі, ці неспадзяванага ўзросту запатрабаваньня на энэргію.

Электрычныя сілоўні гэта толькі адна частка пытаньня. Другая частка гэта разьдзел энэргіі па краіне. У Беларусі цяжка разлічваць на гігантныя індустрыяльныя цэнтры. У нас няма на гэта магчымасьцяў, ды і наагул патрэбаў. Нашая краіна перадусім земляробская, гадаўляная ды лясная і нашая індустрыя будзе разьвівацца ў кірунку пэратвараньня нашага земляробскага, гадаўлянага ды лясного паходжаньня сыр'я на прадукты патрэбныя для сваей экономікі ды для экспарту за мяжу. Прадпрыемствы гэтага роду ня бываюць вялікія, яны мусяць быць разсеяныя па ўсёй краіне

СЬПІС БЕЛАРУСАУ ЗЬЛЕГШЫХ У БАЮ ПАД МОНТЭ--КАСІНО

(Працяг.)

84. Еўтух Базыль п. Столін.
85. Юшкевіч Юльян Ваўкавыск.
86. Юшкевіч Павел - Горадня.
87. Юшкевіч Сьцяпан -п. Пінск.
88. Юран Сьцяпан -г. Браслаў.
89. Юрчык Багуслаў Беласток.
90. Юрчэлевіч Уладыс. Валожын
91. Каліш Мікола - п. Горадня.
92. Камінскі Рышард г. Паставы
93. Каняба Браніслаў Сьвянцян
94. Кераня Тадэуш -п. Горадня.
95. Кімша Балеслаў -п. Вільня.
96. Клімашэўскі Язэп Беласток.
97. Клімовіч Часлаў - Вільня.
98. Кагорка Зэгон Вільня-Трокі
99. Канопка Пётра п. Сьвянцян.
100. Копысьць Сьцяпан Смаленск
101. Карнатоўскі Мікола Кобрынь
102. Косьцінчык Гэнрык Бел-Пад
103. Ковалько Мечыслаў Беласток
104. Казак Вінцэсь п. Валожын.
105. Казакевіч Казімер п. Паставы.
106. Казлоўскі Тадэўш Бел-Падл.
107. Кажухоўскі Балес. Паставы.
108. Красінскі Ігнат Вільня-Трокі
109. Крэчагоўскі Кастусь Бара-чы
110. Куковіч Пётра - п. Вілейка.
111. Курпыш Тадэуш п Валожын
112. Кузьнінскі Эдуард Вільня-Тр.
113. Квасьняк Янка - п. Белая.
114. Лебядзевіч Юльян - п Ліда.
115. Легавец-Бернюкевіч Лявон - Ліда.
116. Лянчэўскі Часлаў п Паставы
117. Лешчэвіч Антон п. Вялейка.
118. Лешка Станіслаў Маладэчна
119. Лешко Станіслаў Маладэчна.
120. Любчык Міхал п. Брэст-Літ.
121. Людко Модвін п Ваўкавыск.
122. Люкевіч Аляксандра Несьвеж
123. Лахута Паўлюк п. Несьвеж.
124. Лата Язэп - п. Янаў.
125. Лабаноў Анатоль Навагрaдак
126. Ломашко Нікодэм Ваўкавыск
127. Ламэйка Антон Баранавічы.
128. Лазічонак Эдуард п Паставы.
129. Лутовіч Янка - г. Вільня.
130. Мацееўскі Станіслаў Сувалкі
131. Мацеўскі Зыгмунт п Навагр.
132. Макарэвіч Напалеон Вільня.
133. Маляўскі Янка Навагрaдак.
134. Маціюоўскі Аляксандра - г. Аўгустоў.
135. Марковіч Язэп -г. Браслаў.
136. Мартуль Станіслаў Дзісна.
137. Мартун Пётра Вільня-Трокі
138. Масальскі Адольф Сьвянцян.
139. Матушак Робэрт - п. Пінск.
140. Матушэўскі Юльян Беласток
141. Мазец Станіслаў Ваўкавыск.
142. Мішкоўскі Юры - п Несьвеж.
143. Міхалеўскі Лявон Браслаў.
144. Мікула Язэп - п. Пінск.
145. Мієневіч Язэп - Зьвячэл.
146. Мішкін Антон Вільня-Трокі.
147. Мішталеўскі Пётра п Ломжа.
148. Мосевіч Антон - п. Ашмяна.
149. Мурашка Дамінік Маладэчна
150. Мышко Віктар - г. Дзісна.
151. Наўмовіч Юры - Беласток.
152. Недзьвецкі Уладыслаў - п. Вільня-Трокі.
153. Новак Тадэуш п. Вільня-Тр.
154. Новіцкі Лёнгін п. Паставы.
155. Олехновіч Паўлюк п. Пінск.
156. Олешкевіч Мар'ян п Ваўкав.
157. Олешковіч Уладыслаў - п. Ваўкавыск.
158. Олізар Нікодым -п. Горадня.
159. Ошкроба Зыгмунт п Аўгустоў
160. Остайка Кастусь - п. Ліда.
161. Остроўскі Александра Столін
162. Палавскі Юльян п Маладэчна
163. Пашкоўскі Янка - г. Столін.
164. Пашкоўскі Уладзімер - п. Валожын.
165. Паўлоўскі Леонард Валожын
166. Пехацінскі Мар'ян Б-Літоўск
167. Пясьцік Габрыель п. Ломжа.
168. Пекарт Вячаслаў Горадня.
169. Пяткевіч Вацлаў п. Паставы.
170. Пінчук Уладыслаў Шчучын.
171. Пятроўскі Уладыслаў Баранавічы.
172. Піртан Антон - п. Браслаў.
173. Піваварчык Мікола Надворная.
174. Почыкоўскі Балеслаў - п. Валожын.
175. Протас Мікола -п. Несьвеж.
176. Пупко Казімер - Менск.
177. Пушко Базыль п. Пружана.
178. Рачкоўскі Багдан - Вільня.
179. Рачкоўскі Паўлюк п Саколка
180. Рады Багдан - Кобрынь.
181. Радзівіловіч Янка Сербушкі.
182. Рагель Мацей -п. Валожын.
183. Рамза Тодар - п. Браслаў.
184. Ратасевіч Кастусь п Сувалкі
185. Рауба Язэп - п. Несьвеж.
186. Ройсевіч Юры - Галобоўка.
187. Раманоўскі Мікола п Вялейка
188. Рухала Часлаў - Ломжа.
189. Рудзінскі Збігнеў Сьвянцян.
190. Рунга Оттон - Ваўкавыск.
191. Рынкевіч Язэп , Сьвянцяны
192. Сакута Лаўрын п. Пружаны.
193. Сантоцкі Янка - п. Ліда.
194. Саўчук Янка п. Здалбунаў.
195. Шаюн Александра п Вялейка
196. Шарэйко Максімільян - п. Ваўкавыск.
197. Шапіра Гальяш Новаградак.
198. Шэршановіч Адвар Бельск-П
199. Шостак Раман - Хоцін.
200. Сідоранна Вацлаў - Баранавічы.
201. Сідаровіч Александра - п. Лунінец.
202. Сідаровіч Язэп - Дубно.
203. Сечко Юры - п. Стаўпцы.
204. Селява Язэп - Менск.
205. Сеньневіч Рышард - Менск.
206. Сеньневіч Андрэй - Менск.
207. Селянюк Кароль п. Б.-Падл.
208. Сівкоўскі Казімер г. Пінск.
209. Скаўронскі Янка п Аўгустоў.
210. Шпель Янка - п. Вялейка.
211. Слінко Язэп - п. Саколка.

(Працяг будзе.)

ўключна да найглушэйшых куткоў ye. Да таго-ж і індустрыя, як прадукцыя самаходаў, земляробскіх машын і інш. не павінна канцэнтравацца ў вялікіх цэнтрах. Яны таксама павінны быць расьцкіданыя па ўсёй краіне, і гэтым ня будзе стварацца бяздомныя, вечна пакрыўджаная кляса пралетар'яту. Кожны работнік у будучай Беларусі павінен быць уласьнікам сваей хаты, агароду, нават, кавалка зямлі. Чалавек робіцца незалежным ад усялякіх гаспадарчых неспадзяванак. Дзеля гэтага мы павінны імкнуцца індустрыю будаваць з гэтакім разьлікам, каб кожны селянін, без адрыву ад свае хаты, змог знайсьці працу для вольных у яго гаспадарцы рук. Гэтак мы зможам збудаваць адналітае грамадзянства, моцна зьвязанае асаблівымі сялянскімі традыцыямі.

Калі да гэтага дадаць яшчэ неабходнасьць электрафікацый чыгунак, што адносіца роўнае паверхня краіны вельмі палягчае, дык ясным зробіцца, што, адначасна з пабудовай электрасілоўні кау, трэба будаваць далёкасяжныя і ўва ўсіх кірунках перасякаючыя краіну электрычныя лініі. Гэта вымагае шмат імпартоваага сыр'я, як медзі, жалеза і апаратура, але адначасна балюча неабходная, як для развою краіны так і для падняцьця добрага самапачуцьця чалавека-селяніна, які павінен урэшце дачакацца хвіліны, калі зваліць цяжкую фізычную працу із сваей сьпіны на машыну.

Мы тут не апэруем дакладнымі лічбовымі дадзенымі, бо іх ня маем, аднак ужо сяньня нам неабходна ўстанавіць прынцып і да яго імкнуцца, робячы тут на захадзе ўсё магчымае ў гэтым кірунку. Перадусім трэба пільна прыглядацца, як гэта робіцца тут, каб вярнуўшыся на бацькаўшчыну, ня шукаць шляху вобмацкам, а мець ужо гатовы пака́знік, кудой трэба ісьці да мэты. Гэта прапануецца ўвазе тахнікаў.

Зразумела, нам трэба вырачыся розных «ізмаў» і сацыяльных дактрынаў ці гігантаманіі савецкага тыпу. Сяньня мы ўжо можам сьцьвердзіць дакладна колькі гэтая гігантаманія робіць шкоды нашай краіне. Як калісь наш селянін і работнік будаваў харомы для нашых валадароў над Нявою, Масквою ды Віслаю, у імя чужых імпэратарскіх амбіцыяў, так цяпер будуе гіганты ды харомы па ўсім Савецкім Саюзе, апрача Беларусі.

Ня турбуймася тым, што гэта пляны скромныя, але яны вялікія па сваей ідэі, бо яны маюць на мэце шчасьце і волю народу.

У. Ш.

НАША ХРОНІКА

ФРАНЦЫЯ

СХОДКА БВФ

Дня 10 чэрвеня г. г. адбылася гадавая сходка сяброў Беларускага Выдавецкага Фонду пры Хаурусе Беларусаў у Францыі. Былі заслуханы справаздача зь дзейнасьці Управы БВФ, справаздача адміністратара газэты «За Волю» і перавыбары Управы БВФ.

У новую Управу БВФ увайшлі сп. Шыманец, як старшыня і сп. сп. Міцкевіч В., Лысуха М. і Бэус С., як сябры. У Раду экспэртаў, заданьнем якой ёсьць пераглядаць матар'ял да друку, увайшлі а. Леў Гарошка, сп. Наумовіч, сп. Рыдлеўскі і сп. Яцэвіч А. У кантрольную Камісію увайшлі сп. Наумовіч, сп. Емільянчык і сп. Еляшэвіч. На будучыню ухвалена за усялякую цану утрымаць газэту у Францыі і дзеля гэтага уставоулена месячная сяброўская складка у разьмеры 200 фр.

АНГЛІЯ

Пяты звычайны зьезд сяброў ЗБВБ Акругі Еркс адбыўся 3-га чэрвеня 1951 г. у салі пры Ст. Мары Магдален Чэрч. Галоўнымі пытаньнямі, з пасярод іншых, было падсумаваць асягненьні і недахопы за мінулы год працы, перавесьці перавыбары управы і апрацаваць плян працы на бягучы год.

Справаздача Управы, зачытаная старшынёю сп. Бутрымовічам, адчыніла вочы нават і тым сябрам і сымпатыкам, якія ня верылі у тыя магчымасьці і асягненьні, зробленыя нялічнай часткай сяброў за час свайго існаваньня на гледзячы на розныя цяжкасьці й перашкоды.

Год 1950 быў, як-бы, пераломны у грамадзкай беларускай працы гэтае акругі. У гэтым часе, дзякуючы ахвярнасьці й сьведамасьці сяброў удалося знайсьці супольную мову з сябрамі, якія выступілі з ЗБВБ і паўны час належалі да ХАБР, але пераканаўшыся, што кіраўнікі ХАБР зьяўляюцца сьлепымі выканаўцамі Астроўскага, вылезшага ізноў на арэну публічнага жыцьця толькі дзеля таго, каб разьбіць адзінства сярод беларускіх нацыянальных сілаў і што уся ягоная дзейнасьць, як супрацоўніцтва з былымі беларускімі япіскапамі і з асобамі русафільскага пагляду, ёсьць варожаю для беларускае вызвольнае барацьбы, уліліся ізноў у шэрагі ЗБВБ, каб супольна працаваць для асягненьня найвышэйшага ідэалу -- здабыць незалежнасьць Беларусі.

На зьездзе пастаноулена зьвярнуцца і да іншых сяброў ХАБР, каб кожны зь іх асабіста разважыў, што мы можам асягнуць, калі будзем слухаць прапаганду беларускіх шкоднікаў і йсьці пасобку, і што мы асягнем, калі будзем працаваць супольна. Мы зьяўляемся Народам, Бацькаўшчынай для нас ёсьць непадзельная Беларусь, а Маткаю для праваслаўных Беларусаў павінна быць толькі свая Праваслаўная Аутакефальная Царква, а для каталікоў--свая Беларуская Каталіцкая Царква.

Грашовая справаздача, зачытаная сп. Ягаудзікам, зьяўляецца найлепшым доказам ахвярнасьці сяброў нашага аддзелу, бо калі за год працы сяброускіх складак было сабрана ф. 37-19-0, дык ахвяраў на розныя мэты (Фонд 25 Сакавіка, БАПЦ, і рэса), было сабрана аж ф. 83-10-0.

Разважаньнямі над арганізацыйнымі перашкодамі, зьезд прыйшоў да высновы, што галоўнай зьяўляецца нястача мейсца для сталых сходак і таму прыняў пастанову набыць Беларускі Дом у Брадфордзе, даручаючы рэалізацыю гэтай пастановы новай Управе, якая на першым паседжаньні, паспя распадзелу функцыяў, занялася зьбіраньнем ахвяраў і пазычак на куплю дому. Да гэтага часу ужо сабрана больш за 300 ф. ахвяраў і пазычак.

Новавыбраная Управа складаецца з наступных асобаў: сп. Бутрымовіч--старшыня, сп. Міхалюк - заступнік, сп. Сянькові--сакратар, сп. Ягаудзік--скарбнік.

Брадфордскі.

АРГЕНТЫНА

Дня 1 красавіка Беларусы ў Аргентыне, сабраўшыся на урачыстую акадэмію ў чэсьць 25 Сакавіка, напісалі й выслалі ліст да гэнэральнага Сакратара Аб'еднаных Нацыяў у справе масавага забойства Беларусаў на бацькаўшчыне праз савецка-маскоўскіх акупантаў, на што Управа ЗБА атрымала адказ наступнага зьместу:

Аб'еднаныя Нацыі.
Нью Ёрк.
ДПІ 10-01-Аргентына.
красавік, 23 дня 1951.
Згуртаваньню Беларусаў
у Аргентыне,

Паважаныя спадары!

З канцылярыі Спадара Гэнэральнага Сакратара мне перадалі ліст, які Вашае-паважанае Згуртаваньне выслала на імя Спадара Лі, дня 1 бягучага месяца. Гэтым сьцьвярджаю атрыманьне вышэй успомненай карэспандэнцыі.

Карыстаючы з нагоды, вітаю Вас з высокім паважаньнем.

(--) А. Сальсамэндзі.
Лучнікoвы Урадавец. Адэьдзел Арганізацыяў Неўрадавых.

АГУЛЬНЫ ЗЬЕЗД БЕЛАРУСАЎ У АРГЕНТЫНЕ

Дня 20 траўня адбыўся 4-ты Агульны Зьезд Згуртаваньня Беларусаў у Аргентыне. Зьезд адбыўся пад клічам аб'еднаньня ўсіх нацыянальных сілаў для стварэньня моцнай беларускай арганізацыі ў Паўдзённай Амэрыцы, якая ў прышласьці змагла-б дужа дапамагчы ў вырашэньні беларускіх справаў на гэтым адрэзку сьвету.

Праца Зьезду працягнулася ад гадз. 16-ай да позьняй ночы. Бы-

лі абгавораны ўсе справы беларускай калёніі ў Аргэнтыне і складзены плян працы на прышлы год дзейнасьці Згуртаваньня.

На Зьезьдзе была выбрана новая Управа ЗБА. На старшыню абраны сп. Уладзімер Другавец, сябрамі Управы-Уладзімер Літвінскі, Васіль Казлоўскі, Анатоль Грынкевіч і Аляксей Карповіч.

Зьезд зацьвердзіў тэкст тэлеграмы да Прэзыдэнта Аргэнтынскай Рэспублікі і закончыўся адсьпяваньнем беларускага нацыянальнага гымну.

Прысутны сябра.

БЭЛЬГІЯ

Некаторы час асяродак беларускіх студэнтаў у Лювэне перажываў, як кажны год, свой «пэрыяд зацішша і ўсякі вонкавы рух мусіў уступіць працы над сабою, каб дастаткова мог кажны студэнт прыгатавацъ сябе да экзаменаў. Гэты гарачы час, пара месяцаў, для студэнта вельмі адбіўся на грамадзкай працы нэгатыўна, але, з заканчэньнем экзаменаў праца на грамадзкай плятформе пачала набіраць уздыму.

\- - -

5.7.51 студэнты праслухалі даклад сп. Прэзыдэнта М. Абрамчыка аб паездцы ў Італію. У сваім дакладзе сп. Прэзыдэнт ня толькі даў насьвятленьне сваё місіі ў Італію, але таксама даў нарыс Італіі, самога Рыму зь ягоным скарбам старажытнасьцяў, як Монтэ-Касіно, гары, якая прыбрала косьці трагічна-загінуўшых Беларусаў.

\- - -

У мінулым месяцы адбыўся ў Страсбургу міжнародны зьезд студэнтаў, на якім ад беларускіх студэнтаў прысутнічаў інж. Жытка.

\- - -

Першы Доктар-Беларус лекарскіх навукаў Лювэнскага Унівэрсытэту.

19.7.51 адбылася ўрачыстая прамоцыя Доктараў Лекарскіх Навукаў, з пасярод якіх быў ведамы беларускі грамадзкі дзеяч сп. Рагуля Барыс. На прамоцыі ад імя выпускных доктараў-чужынцаў прамаўляў сп. Рагуля, які сваей прамовай да таго ўзварушыў прысутных, што нават сам рэктар унівэрсытэту Монсіньёр Ван-Ваенбэрг мусіў расплакацца. У адказным сваім слове сп. Рэктар высказаў свой жаль, што бацькі маладых лекараў-чужынцаў ня могуць бачыць тут сваіх сыноў і дачок, але будзем, сказаў ён, маліць Бога, каб лекары-чужынцы, здабыўшы веду ў Лювэнскім Унівэрсытэце змаглі як найхутчэй знайсьціся пасярод свайго народу.

\- - -

15.7.51 у Мюнхене адбыуся міжнародны зьезд студэнтау з-за зялезнае заслоны, які цягнууся чатыры дні.

На гэтым зьезьдзе ад імя Цэнтралі Беларускіх Студэнтау брали удзел сп.сп. Запруднік і Цьвірка. Пры выбарах цэнтральнага ураду міжнародае арганізацыі студэнтау сп. Запруднік стауся выбраным заступнікам старшыні гэтае арганізацыі.

\- - -

Увынiку заарганізаваньня бальшавікамі у усходнім Бэрліне сьветавога фэстывалю камуністычнае моладзі на дзень 5.8.51 заходняй частцы Бэрліна была заарганізавана контр-дэманстрацыя. У гэтай контр-акцыі супраць камуністых Беларусы з 13-цю іншымі нацыянальнасьцямі з-за зялезнае заслоны узялі актыўны удзел. На акцыю выехала група Беларусау зь Нямеччыны й з Бэльгіі. Гэтая група захапіла з сабою адмыслова выдрукаваны заклік да Беларусау, што меліся браць удзел па баку бальшавікоў, і іншыя брашуры, якія меліся быць раскіданыя ува усходняй частцы Бэрліну.

Беларускай дэлегацыі у заходняй частцы Бэрліну была дадзена магчымасьць выступаць у радыё з прамовай і песьняй, а таксама у тэлевізыі. Падрабней аб прабегу працы нашай дэлегацыі будзе пададзена у беларускай прэсе па павароце дэлегацыі.

\- - -

Студэнты, якія здалі пераходныя экзамены былі дэлегаваныя для грамадзка-арганізацыйнае працы. Так сп. Запруднік і сп. Цьвірка аб'яжджаюць беларускія асяродкі у Нямеччыне, сп. Марговіч у Ангельшчыне, мэтай якіх ёсьць падшукаць кандыдатау на наступны год для унівэрсытэцкіх студыяу, а таксама кандыдатау для гімназіі-інтэрнату.

Адначасова, як мэта другарадная ёсьць навязаньне цясьнейшае лучнасьці з суродзічамі.

З мэтай арганізацыйнай выехау наведаць беларускіх работнікау у Бэльгіі сп. інж. Жытка.

Сп. Урбан дэлегаваны у Парыж, да канцэлярыі сп. Прэзыдэнта Абрамчыка. Частка студэнтау-каталікоу брала удзел у зьезьдзе у Шэвэнтон, заарганізаваны арганізацыяй «Рунь», таксама у Рэймс, на міжнародным зьезьдзе каталікоу, ці іначай-званай, у Пакс-Романа.

СУМНЫЯ УГОДКІ ЛАЦЬВІІ

Дзесяць гадоў таму ў адну ноч з 13 на 14 чэрвеня 1941 году НКВД вывезла ў тундры Сыбіру 14693 Латышоў, з гэтага 3000 мужчын, 7497 жанчын ды 4196 дзяцей. У гэтым ліку было 2467 дактароў, інжынераў, аграномаў, урадоўцаў, ахвіцэраў, пісьменьнікаў, артыстых, настаўнікаў, прафэсараў ды студэнтаў. 824 савецкіх быдлячых вагонаў было запоўнена няшчаснымі ахвярамі маскоўскага дэспатызму.

Сёлета, у 10 гадавіну гэтай падзеі, Латыскі Клюб у Брызбанэ ладзіў жалобныя ўспаміны. 14 чэрвеня адбылася жалобная служба, а 16 чэрвеня Акадэмія. Акадэмію адчыніў і прагаласіў даклад старшыня клюбу сп. Калюмс. У жалобных урачыстасьцях прынялі ўдзел прадстаўнікі Іміграцыйнага Дэпартамэнту, аўстралійскага грамадзтва ды прадстаўнікі Беларусаў, Эстонцаў і інш.

Беларускі прадстаўнік, старшыня ЗБА сп. Донат Яцкевіч выказаў беларускае спачуваньне Лацьвіі і заклікаў да супольнага змаганьне, супроць супольнага ворага за вызваленьне падняволеных народаў з-пад маскоўскага ярма.

ФЭДЭРАЦЫЯ ВОЛЬНЫХ ЖУРНАЛІСТЫХ у А.А.Н.

У канцы лістапада 1948 году у Парыжы меў мейсца зьезд журналістых, якія паходзілі з краін падняволеных Масквою. Была заснавана Фэдэрацыя Вольных Журналістых Сярэдняй ды Усходняй Эўропы. Як ведама на зьезьдзе прымалі удзел прадстаунікі беларускіх журналістых.

На заступніка старшыні Фэдэрацыі быу абраны прадстаунік ад Беларусау інж. Рыдлеускі.

Другі зьезд адбыуся у Лёндыне, дзе таксама прымалі удзел нашыя прадстаунікі. Цяперачы Фэдэрацыя Вольных Журналістых Сярэдняй і Усходняй Эўропы прынятая у А.А.Н. дзе маюць дарадчы голас. Зразумела, што не абыйшлося без пратэстау Масквы і яе сатэлітау.

АНТЫКАМУНІСТЫЧНАЯ МАНІФЭСТАЦЫЯ У КАНАДЗЕ

У нядзелю 24 чэрвеня г.г. прайшла вуліцамі Віннiпэгу двухтысячная маніфэстацыя, зложаная з прадстаунікоў Беларусау, Украінцау, Летувісау, Латышоу, Эстонцау, Мадзярау ды Харватау, каб сугольна запратэставаць супроць зьдзеку над іхнімі падняволенымі краінамі сучасным сатрапам-Сталінам.

Дэманстранты зложылі вянкі на Магіле Няведамага Жаунера, як успамін загінуушых з рук НКВД тысячау нашых братоў. З глыбокаю мовою выступіу адзін з былых вязьняу канцтабару, які пак лікаючыся на зруйнаваньне варожай сьвятыні Самсонам, заклікау разваліць глiняныя філяры маскоўскай імпэрыі ды вызваліць падняволеныя народы з чырвонага ярма. Ад Беларусау прамауляу сп. Мікалай Сыльвановіч.

ВЕСТКА РЭДКАСЬЦЯУ

АНГЕЛЬШЧЫНА

Ліпня дня 15-га беларуская калёнія у Камбрыдж мела нагоду адсьвяткаваць вясельле аднаго з сваіх сябрау сп. Янкі Пекарскага з сп-няй Аляксандрай Нікіфавай. Шлюб дау беларускі сьвятар а.А. Крыт з Брадфорду. На гулянцы апрача Беларусау прысутнічалі госьці ад Украінцау. Як заснавальніку беларускае калёніі у Камбрыдж гэтая калёнія жадае сп. Янку Пекарскаму й маладой знайсьці шчасьця у сужыцьці, а таксама жадае плённай працы на карысьць нашай Бацькаушчыне.

А. Шацько.

АУСТРАЛІЯ

Дня 29 ліпеня г. г. у Царкве Беларускага Аутакефальнага прыходу у Адэляйд-Вудсіп, адбыуся шлюб вайсковага вэтэрана сп. Аляксандра Садоускага з сп-ай Маряй Салавей. Маладому сужэнству найшчырэйшыя вітаньні і пажаданьні - Дай Божа!

Ад рэдакцыі:
Рэдакцыя з свайго боку вітае маладых і жадае шчасьця у жыцьці

НА ФОНД ГАЗЭТЫ «ЗА ВОЛЮ» АТРЫМАНА:

Ад а. Чарняўскага 6100, Галюпчака 200, Еміляньчыка 500, Тарарак і 500, Карпінчыка 500, Бэўса 230, Забаўскага 150, Гэнкі 50, Барьоскага 30, Жаўняровіча 1130, Лукшы 30, Касака 60, Янкіна 360, Нагорнага 400, Булыгі 360, Захарэвіча 360, Еляшэвіча 500, Норыка(ЗГА)1900, Міцкевіча В. 200, Высоцкага Я. 30, Хоміча 30, Занковіча 200, Каштэляна 1000. Бельгевіча 360, Галаўніцкага 900, Сэрдэчэнка (ЗГА) 360, Дударэвіча 200, Пятроўскага 420, Новага 200, Мерляка 300, Лазуты 1000, Клімашэвіча 120, Нумароускага 350, Пагоды С. 200, Мядзьвецкага 200, Вадзюціна 250, Каштэляна 300, Новіка Я. 50, Тухі Ст. 50, Цыбульскага 500, К-на В. (ЗГА) 1520.

УВАГА ПАДПІШЧЫКІ!

У некаторых краінах мы маем свае прадстаўніцтвы, адрасы якіх падаем ніжэй. Да іх і трэба зьвяртацца з усімі справамі зьвязанымі з калпартажам газэты «За Волю».

У Бэльгіі:

Mr. Vostrykau Michel, 8, place H. Hoower, Louvain, Belgique.

У Вялікай Брытаніі:

Association of Whiteruteniаns in Grait Britain, 52, Penn Rd., London, N. 7, England.

У Аўстраліі:

Mr. Jackievic Donat, 60 Fisher Str. Brisbane, Q-Id. Australia.

У Канадзе:

« Byelorussian Emigrant », Box 394, Terminal « A », Toronto Ont. Canada.

У Аргэнтыне:

Konstantyn Mierlak
c. Itapirû 2661 Valentin Alsina
Buenos-Aires — Argentina

У Нямеччыне:

Administration Ztng. « Backauscyna » (13 b) München-Feldmoching, D. P. Lager, Block 140, Zim. 6.

У Новай Зэляндыі:

Mr. Karanieuski Marjan, Burns Izonsc, Mosgiel, Otago.

У краінах, дзе нашых прадстаўнікоў няма, падпісчыкі маюць зьвяртацца беспасрэдна да адміністрацыі газэты.

Mr. Symaniec Vladimir, 15, rue du Lt-Boncour, Neuilly-sur-Seine.

Грошы на газэту просіцца высылаць: З Францыі, карыстаючыся наступным паштовым конто:

Paris C. 76-52-98.

З іншых краінаў можна аплачываць паштовымі міжнароднымі купонамі. Падкрэсьліваецца, што задарма газэта нікому ня будзе высылацца

Адміністрацыя.

НАША НЕМАЧ

(Працяг)

ца і мы перакананыя, што нашае арганізаванае грамадзтва, якое столькі ужо выказала трываласьці, ахвярнасьці і арганізацыйнага спрыту, немач гэтую пераможа.

А калі выявіцца, што гэтая немач настолькі прылігла да некаторых адзінак, што вылячыць іх ад яе ня удасца--патрэбна правесьці хірургічную апэрацыю. Боляздольнасьць і гібкасьць нашага вызвольнага арганізму ад гэтага больш выйграе, чым страціць.

Час перажываны намі настолькі сур'ёзны і адказнасьць беларускае эміграцыі перад народам настолькі вялікая за сваю місыю тут, што мусім вельмі сур'ёзна, срога, пільна і напружана весьці барацьбу з усімі сваімі ворагамі, а у тым ліку з сваёй нутранай немаччу. У працiуным выпадку вонкавыя спрыяльныя абставіны нам не дапамогуць і наступныя пакаленьні нас асудзяць праклёнам, бо пасьля гэтай будучай, нямінучай, а можа ня так далёкай вайны, якая вырашыць і наш лёс, наступіць доугі, пэрыяд міру. Дык каб ізноу ня трэба было чакаць на новую вайну!

М. В.

Directeur :
Mme STENGER Simonne.

Imprimerie Chaurus.
65, rue des Gravilliers, Paris 3e.